

Opgave 1 Cashewnoten

Cashewnoten zijn een belangrijk exportproduct voor Tanzania en een belangrijke bron van inkomsten voor de vele cashewnotenboeren in dat land. De cashewnotenboeren bieden hun oogst aan op een veiling. De veilingklok laat een hoge startprijs zien. Daarna zakt de prijs per kilogram, totdat een koper akkoord is en de cashewnoten koopt voor de aangegeven prijs. Alle cashewnoten zijn van dezelfde soort en kwaliteit.

- 2p 1 Van welke marktvorm is sprake op de cashewnotenmarkt? Geef twee kenmerken van deze marktvorm.

Op de veiling is een gemiddelde marktprijs van 1.550 Tanzaniaanse shilling per kilogram tot stand gekomen. Volgens de boeren is deze marktprijs te laag om de productiekosten te dekken. Om de boeren te behoeden voor faillissement, kondigt de president van Tanzania een minimumprijs van 3.300 Tanzaniaanse shilling per kilogram aan. Het overschot dat als gevolg van de minimumprijs ontstaat, zal worden opgekocht door de overheid. De nieuwe marktsituatie is geschetst in bron 1.

De prijselasticiteit van het aanbod (E_a) is gedefinieerd als:

$$E_a = \frac{\% \text{ verandering aangeboden hoeveelheid}}{\% \text{ verandering prijs}}$$

Gebruik bron 1 en bovenstaande definitie van de prijselasticiteit van het aanbod.

- 2p 2 Leid de prijselasticiteit van het aanbod af uit het verloop van de aanbodlijn op de markt van cashewnoten.

Gebruik bron 1.

- 3p 3 Welk vlak geeft het geldbedrag weer van het overschot dat de overheid heeft opgekocht? Noteer de letters van de hoekpunten van het vlak en leg je keuze uit.

Bij het besluit om in te grijpen in de markt, heeft de overheid een afweging gemaakt tussen de belangen van verschillende groepen in de samenleving. Een econoom stelt dat twee groepen financieel nadeel ondervinden van de ingreep: de kopers van de cashewnoten en de burgers van het land.

- 2p 4 Leg met behulp van het begrip consumentensurplus uit dat de minimumprijs financieel nadelig is voor de kopers van cashewnoten.

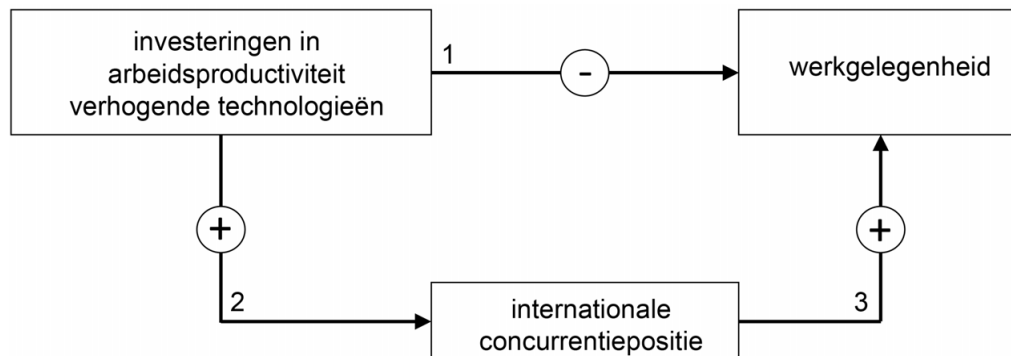
- 1p 5 Geef een reden waarom het opkoopprogramma financieel nadelig is voor de burgers van het land.

Een econoom stelt:

“Om te kunnen concurreren met andere landen waar cashewnoten worden geproduceerd, zijn economische structuurontwikkelingen nodig. Bijvoorbeeld investeringen in nieuwe technologieën die leiden tot een toename van de arbeidsproductiviteit. Op de korte-termijn kunnen deze investeringen leiden tot een vermindering van de werkgelegenheid op de cashewnotenmarkt, maar op de lange-termijn zijn ze noodzakelijk voor het herstel ervan.”

Het korte-termijn effect is in de figuur weergegeven door pijl 1.

Het lange-termijn effect is in de figuur weergegeven door pijl 2 en pijl 3.

Toelichting: een “-“ betekent een negatief verband, een “+” betekent een positief verband.

Gebruik pijl 1 uit de figuur.

- 1p 6 Geef een argument voor het korte-termijn effect dat investeringen in arbeidsproductiviteit-verhogende technologieën kunnen leiden tot een vermindering van de werkgelegenheid.

Gebruik pijl 2 en 3 uit de figuur.

- 2p 7 Leg het lange-termijn effect uit dat investeringen in arbeidsproductiviteit-verhogende technologieën kunnen leiden tot een toename van werkgelegenheid.